

Vi fortsætter artiklerne om det, der var en gang. Mange kan sikkert nikke genkendende, andre får en suppleret viden om stedet, vi bor. En ting er sikkert, vi opfylder med denne artikelserie et ønske for mange medlemmer.

At den danske koncern F.L. Smidth har spillet en stor rolle globalt, er der formentlig ikke mange, der er i tvivl om, men det er måske ikke alle, der tænker på, at firmaet har sat lokale fingeraftryk. Mest tydeligt er det i Karlstrup, hvor der blev gravet kalk til cementproduktion fra 1957 til 1975. Jeg kan i forbifarten anbefale en søndagstur til Karlstrup Kalkgrav, hvis I ikke allerede kender denne vidunderlige lille perle af et naturområde, men her skal det endnu en gang handle om udbygningen ved Solrød Strand.

Denne historie starter i foråret 1914, hvor ingeniør Emil Riisa-

& Co.s Funktionærers Sommerboliger ved Solrød Strand" kom på plads i løbet af efteråret, men husene blev taget i brug allerede om sommeren.

Begivenheden er omtalt i F.L. Smidths interne blad "F.L.S.-Nyt", hvor den i 1939 i et

var at foretage indvielsen af de to sommerhuse "Rørdal" og "Kunda", som ingeniør Riisager i anledning af sit 25-års jubilæum hos F.L. Smidth & Co. havde skænket funktionærerne på Vestergade." Husene blev på behørig vis indviet med portvin og kransekage og med gode ønsker

SOMMER PÅ SOLRØD STRAND

Ved John Møller

tilbageblik på de første 25 år beskrives således: "Om formiddagen den 5. juni 1914 kom et lille enspænderkøretøj møjsom-

fra ingeniør Riisager om, at de måtte stå der i mange år til gavn og glæde for funktionærerne og deres familie.

Hjemrejse fra Solrød i 1916

ger besluttede at skænke personalet i F.L.S.' hovedkontor en grund på 8.000 kvadratalen med 2 sommerhuse ved Solrød Strand. Det formelle grundlag med gavebrev, skøde og oprettelse af interessentskabet "F.L.S.

meligt kørende på en smal sandvej, der førte fra hovedlandevejen Tåstrup-Køge ned til Solrød Strand. Det var ingeniør Riisager, som kom kørende ovre fra sin sommerbolig ved Vallø Strand, og formålet med turen

Husene var opkaldt efter de to første cementfabrikker, hvor ingeniør Riisager havde virket (Rørdal ligger ved Aalborg og Kunda i Estland), og i modsætning til de fleste andre fritidshuse fra disse år var de to sommerhuse naturligvis grundmurede (det var jo F.L.S.!). De var fra starten indrettet med to værelser, veranda og seks sengesteder. Og man kan få et indtryk af husene i en artikel fra juli 1930, hvor det som eksempel på den praktiske indretning fortælles, at opholdsstuen var udstyret med slagbænke, der om natten kunne benyttes som sengesteder, ligesom køkkenbordet var indrettet således, at det meget let kunne forvandles til soveplads.

Et vigtigt spørgsmål i de nye huse var drikkevandet. Det gik godt et stykke tid, men så kom

Fortsættes næste side

► Fortsat fra forrige side

der klager over vandet, og det besluttedes at bore en brønd for at få grundvand i stedet for det hidtil benyttede overfladevand. Brøndgraveren borede og borede og nåede helt ned til 27 meter under jordoverfladen, men så var der også godt og rigeligt vand! Det var noget af en udskrivning, for det kostede 50 kr. pr. meter! Da der i 1934 blev bygget et vandværk ved Solrød Strand, blev husene tilsluttet, og man fortsatte med brønden som reserve.

Ved omtalen af indvielsen i 1914 nævnes de sandede veje, og for at sætte det i perspektiv må man huske, at Solrød Strandvej ("Cementvejen") først blev etableret i 1935.

I betragtning af den korte afstand kunne rejsen fra Køben-

længere vej om ad Køgebanen til Lille Skensved Station, hvor-

hvor man ønskede, og de fleste er sikkert hoppet af lige ved 31

Rørdal. I dag klubhus for dykkerklubben

fra der kun var en mil ud til stranden, men det var til gengæld gennem et smukt landskab. En tredje mulighed var at

km stenen på hovedlandevejen Tåstrup-Køge, hvorfra der den gang gik en direkte vej vinkelret på stranden. I dag er den afbrudt ved Tåstrupvejen, og den er skåret over af S-banen og Solrød Strandvej, men man kan på kortet tydeligt se afløserne i de moderne veje Tjørnholmvej, Tjørnely, Vestre Strandvej og Østre Strandvej.

I de første år var vejene på terrænet altså sandede og ret ufremkommelige, men allerede i 1930 var de overalt sat i så god stand, at man kunne køre helt ud til stranden. Det var både godt og skidt. På plussiden talte, at alle mulige handlende nu kom kørende helt ud til husene, mens man før måtte holde udkig efter bageren, slagteren osv. oppe i landet, fordi de simpelthen ikke kunne køre så langt ud. Men det gik altså ud over privatlivets fred!

Det kan jo ikke nægtes, som det fremgår af et indlæg, "... at der

Bustransporten mellem Tåstrup og Køge kunne godt være en prøvelse

havn til Solrød i de første år derfor være forholdsvis besværlig. Man måtte med toget til Tåstrup og derfra som regel på åben vogn de to mil ned til husene. Man kunne også vælge den

tage en brøstfældig rutebil fra Tåstrup – når den gik, for stole på den kunne man langtfra.

Tog man bussen, har man formentlig kunnet blive sat af,

Fortsættes næste side

navnlig i den egentlige ferietid og ganske særlig på søndagene er en ret livlig indvandring af uvedkommende og mer eller mindre uvelkomne gæster, som ganske ugenert parkerer deres automobiler eller cykler, hvor de har lyst til det, og undertiden uden videre lejrer sig på det terræn, som hører til sommerhusene. Til trods for, at der i de senere år ved opsætning af tavler er gjort opmærksom på, at terrænet er privat grund, falder det alligevel vanskeligt for mange at respektere andre folks ejendomsret, og selv om man jo nok som regel ved høflige henstillinger og henvisninger til de opslåede tavler kan få sådanne eventuelle ubudne gæster til at fjerne sig fra selve det indhegnede stykke jord, som omgiver husene, vil det altid være vanskeligt at formindske tilstrømningen til selve badestranden og det uindhegnede græs- og lyngbevoksede stykke land, som ligger imellem stranden og husene."Har vi ikke hørt om det problem før?"

Skribenten synes ganske vist, at det er synd at misunde disse gæster adgangen til den ypperlige badestrand, men det åbenbart lidt for ugenerte folkeliv på stranden har i nogen grad virket som en ulempe for sommerhusenes beboere, og han foreslår derfor, at man sælger de to sommerhuse med tilhørende grund og for de derved indvundne penge bygger et eller flere lignende sommerhuse på et lige så kønt, men mere fjerntliggende sted, f.eks. ved Sejrøbugten eller muligvis ved en eller anden af Sjællands mange smukke skove. Det blev dog ikke til noget.

Der var efterhånden blevet indlagt elektrisk lys, kosangas og vand, men i 1956 var tiden alli-

gevel inde til om- og tilbygning. Da det var vel overstået, kunne man i F.L.S.-Nyt i april 1957 glæde sig over resultatet og kaste et nostalgisk blik tilbage på "de gode gamle dage":

"Børnene måtte sove i slagbænkene inde i opholdsstuen, hvad der var den lige vej til klaustrofobi og ikke just befordrede aftenhyggen i stuen for de voksne; det var heller ikke morsomt en kold aften at skulle via den åbne veranda i KUNDA for at komme ud på køkkenets stengulv (husker De det ene køkkenbord, der kunne vippe op og tjene som seng), og de fleste har sikkert været ude for den enerverende oplevelse i øsende regn-

Ombygningen gav husene et løft, og ingeniør Riisagers ønske om, at de måtte stå der i mange år til gavn og glæde for F.L. Smidths funktionærer og familie gik smukt i opfyldelse, for de fungerede som sommerhuse i overensstemmelse med gavebrevets intentioner helt frem til 1977.

Husene eksisterer skam endnu, men ejes i dag af Solrød Kommune og er overgået til andet formål. "Rørdal" ligger på Østre Strandvej 26 og har været hjemsted for "Solrød Sportsdykkerklub" siden dennes start i 1987. "Kunda" ligger på Østre Strandvej 28 og benyttes af "Solrød Strands Sejlklub".

Kunda, som i dag benyttes af Solrød Strands Sejlklub

vejr at splintre over til det fritliggende dobbeltoilet (med sandstrøning, som vist aldrig har virket) på et lidet diskret sted på grunden." Det sidst nævnte problem blev løst ved ombygningen, for da blev begge huse udstyret med wc! Det er ganske pudsigt at sammenholde denne beskrivelse med lovprisen af den praktiske indretning fra 1939!

Ovenstående er, for en stor dels vedkommende med venlig tilladelse fra F.L.S. Industries A/S' informationsafdeling, hentet fra "F.L.S.-Nyt", der adskillige gange i årenes løb har bragt nyt fra sommerhusene.